

Lausunto

30.08.2024

Asia: VN/33074/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Lääkäriliitto ei kannata esitettyä alkoholijuomien verkkokaupan sallimista sekä alkoholijuomien jakelukanavien laajentamista. Muutos on ristiriidassa alkoholilain kansanterveyden suojeluun perustuvan tarkoituksen ja tavoitteen kanssa.

Alkoholi ei ole tavallinen kulutushyödyke, minkä vuoksi sen saatavuuden rajoittaminen on perusteltua. Liitto on huolissaan nykyisen hallituksen toimista, joissa alkoholilakia muutetaan hallituskauden aikana useilla erillisillä lakiesityksillä ilman kokonaisarviota muutosten vaikutuksista. Hallitusohjelmalinjausten mukaan nykyisen alkoholin vähittäismyynnin yksinoikeusjärjestelmän kansanterveydellistä asemaa ei muuteta. Alkoholilakiin jo tehty muutos ja nyt esitettävät muutokset eivät toteuta tätä linjausta. Kysymyksiä herättää myös hallituksen tavoite viedä Suomen alkoholipolitiikkaa eurooppalaiseen suuntaan. Tämän esityksen katsaus ulkomaiden lainsäädännöstä osoittaa, että ei ole yhtä yhtenäistä eurooppalaista alkoholipolitiikkaa, jota tulisi tavoitella. Alkoholijuomien verkkokauppa ja toimitus tai kotiinkuljetus ovat sallittuja vain osassa Euroopan maista.

Lääkäriliitto esittää huolensa verkkokaupan sallimisen ja alkoholijuomien kotiin kuljettamisen vaikutuksista erityisesti lapsiin ja nuoriin. Jo nyt kymmenet tuhannet lapset ja nuoret elävät perheissä, joissa he kärsivät vanhempiensa alkoholinkäytön seurauksista. Saatavuuden lisääminen ja alkoholin kotiinkuljetus heikentävät entisestään lasten ja nuorten hyvinvointia ja toisaalta vaarantavat nuorten alkoholinkulutuksen laskevan trendin.

Lääkäriliiton näkemyksen mukaan esityksen taloudellisten vaikutusten arviointi on puutteellinen ja siinä tulee ottaa huomioon alkoholin saatavuuden lisäämisestä aiheutuvat kokonaiskustannukset mm. sosiaali- ja terveystoimelle, poliisille, oikeuslaitokselle ja pelastustoimelle. Esitämme myös

huolemme siitä, että uudistus halutaan tehdä ajankohtana, jolloin hyvinvointialueiden taloudelliset ja henkilöresurssit eivät riitä nykyisenkään palvelutarpeen tyydyttämiseen. Tätä taakkaa voisi keventää, jos esitys toteutuessaan ei koskisi heti koko maata, vaan se toteutettaisiin aluksi kokeiluna jollakin alueella, jolloin verkkokaupan sallimisen ja alkoholijuomien kotiin kuljettamisen kokonaisvaikutuksista saataisiin parempi kuva.

Lääkäriliitto katsoo, että alkoholin fyysistä saatavuutta ei tule lisätä eikä alkoholipolitiikan vapautuksia jatkaa. Jos esitys kuitenkin aiotaan toteuttaa, Lääkäriliitto kannattaa EHYTin ehdotusta siitä, että tilausta ei olisi mahdollista saada pikatoimituksella. Laissa tulisi säätää, että alkoholia sisältävä tilaus voidaan toimittaa vasta seuraavana päivänä. Tällä tavoin pystyttäisiin ehkäisemään juomisen jatkumista sekä riskikäyttäjille kohdistuvia haittoja. Myös kerralla toimitettavan alkoholin määrä tulisi laissa rajata.

Kattelus Mervi
Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund